

Spółeczne środowisko informacyjne w gospodarce opartej na wiedzy

Prof. zw. dr hab. Józef Oleński
Uczelnia Łazarskiego

Seminarium Naukowe
Polskiego Towarzystwa Statystycznego
Oddział Warszawski
Warszawa, 20 września 2018 r.

Tezy

1. *O pozycji i rozwoju społecznym i gospodarczym kraju (państwa, społeczeństwa) w warunkach globalizacji decyduje jego środowisko informacyjne*
2. *W gospodarce opartej na wiedzy bezpieczne środowisko informacyjne jest warunkiem efektywnego i bezpiecznego rozwoju społecznego*
3. *Kontrola środowiska informacyjnego przez instytucje państwowe lub międzynarodowe jest podstawowym sposobem kontroli zachowań ludzi i podmiotów ekonomicznych*

Tezy

4. *W demokratycznym państwie prawnym warunkiem bezpiecznego środowiska informacyjnego są **dobre normy jakości informacji** skutecznie egzekwowane przez systemy władzy wykonawczej i sądowniczej*
5. *Jakość i bezpieczeństwo środowiska informacyjnego kraju determinuje **infrastruktura informacyjna państwa***
6. *Nadzór państwa nad środowiskiem informacyjnym wyznacza **granice jego suwerenności***

Tezy

- *Strategicznym celem „cyfryzacji” państwa i gospodarki narodowej powinno być tworzenie bezpiecznego społecznego środowiska informacyjnego*
- *Bezpieczeństwo środowiska powinno zapewniać dobre prawo informacyjne i infrastruktura informacyjna państwa*

Treść

- **Środowisko informacyjne** jako kategoria cywilizacyjna, polityczna i ekonomiczna
- **Bezpieczne środowisko informacyjne** - warunki, zagrożenia, metody ochrony i rozwoju
- **Globalna dyfuzja środowisk informacyjnych** – narzędziem polaryzacji rozwoju
- **Jakość środowiska informacyjnego** w warunkach interwencjonizmu instytucjonalnego
- **Wpływ infrastruktury informacyjnej państwa** na środowisko informacyjne
- **Rola technologii teleinformatycznych** w kształtowaniu środowisk informacyjnych
- **Rola statystyki oficjalnej** w kształtowaniu społecznego środowiska informacyjnego

Podstawowe kategorie

- *Spółeczeństwo informacyjne*
- *Gospodarka oparta na wiedzy*
- *Środowisko informacyjne*
- *Infrastruktura informacyjna*
- *Bezpieczeństwo informacyjne*
- *Jakość informacji*
- *Jakość wiedzy*

Fundamentalne prawo informacji

*Informacja gorsza
wypiera
informację lepszą*

Środowisko

- **Środowisko**
 - kompleks zasobów i procesów stanowiących zewnętrzne uwarunkowania dla istnienia i funkcjonowania podmiotów społecznych i ekonomicznych
- **Główne rodzaje środowiska**
 - Naturalne, przyrodnicze
 - Techniczne, urbanistyczne
 - Polityczne
 - Społeczne, kulturowe
 - **Informacyjne**
- **Oddziaływanie środowiska**
 - Lokalne,
 - Krajowe, regionalne
 - Międzynarodowe, globalne

Społeczne środowisko informacyjne

- **Społeczne środowisko informacyjne** stanowią
 - Zasoby wiedzy stanowiącej dobro publiczne powszechnie dostępne
- **Społeczne środowisko informacyjne** tworzą
 - podmioty informacyjne
 - udostępniające w przestrzeni publicznej informacje tworzące zasoby wiedzy (procesy i obiekty)
- **Społeczne środowisko informacyjne**
 - determinuje możliwości tworzenia indywidualnych środowisk informacyjnych przez ludzi i podmioty stanowiące ich klatki wiedzy

Środowisko informacyjne

- **Aspekt przedmiotowy**

- *cywilizacyjne, kulturowe, polityczne, gospodarcze, społeczne*

- **Aspekt podmiotowy**

- ***Podmioty społeczne***

- *lokalne, regionalne, ogólnokrajowe,*
- *międzynarodowe, globalne*
- *państwowe, instytucji*
- *grupy społeczne, polityczne, zawodowe*

- ***Podmioty indywidualne***

Indywidualne środowisko informacyjne

- Człowiek tworzy swoje indywidualne, osobiste środowisko informacyjne
 - Identyfikuje zewnętrzne społeczne środowiska informacyjne zawierające informacje relewantne
 - Wybiera ze społecznych środowisk informacyjnych relewantne zbiory informacji i wprowadza je do swoich własnych zasobów
 - Tworzy indywidualny system parainformacyjny (informacji skierowującej) do wybranych społecznych środowisk informacyjnych

Determinanty indywidualnych środowisk informacyjnych

- Język ojczysty, języki wyspecjalizowane, języki obce
- Edukacja zinstytucjonalizowana
 - przedszkolna i podstawowa; zawodowa i średnia; wyższa
- Aktywne publiczne serwisy informacyjne
 - reklama, propaganda,
 - promowanie wzorców kulturowych
 - kreowanie i niszczenie autorytetów
- Symbole i znaki w przestrzeni publicznej
 - pomniki, obiekty urbanistyki, architektury, nazwy ulic
 - produkty sztuki
- Percepcja imprez informacyjnych
 - udział w imprezach politycznych, społecznych, sportowych, rozrywkowych, kulturalnych, lub percepcja przez mass media i internet

Środowisko informacyjne

- „**Stereotypizacja**”
- W warunkach ICT **globalni dysponenci systemów upowszechniania danych** kształtują środowiska informacyjne przez:
 - „*wdrukowywanie*” stereotypów przez *mass media (tv, prasa, internet)*
 - *symbole i obrazy w przestrzeni publicznej*

Funkcje środowiska informacyjnego w gospodarce opartej na wiedzy

- W gospodarce opartej na wiedzy o pozycji kraju i narodu decyduje
 - jego własne środowisko informacyjne
 - informacja o nim w innych środowiskach informacyjnych
- Środowisko informacyjne tworzy **zewnątrzną klatkę wiedzy** społeczeństwa
- Skutkiem ***fundamentalnego prawa informacji*** jest zatrucie środowisk informacyjnych „**złą**” informacją
 - Sterująca funkcja stereotypów i prowokacji informacyjnych
- Warunkiem bezpieczeństwa jest kompleksowa kontrola jakości środowisk informacyjnych przez instytucje polityczne państwa

Narzędzia zarządzania społecznym środowiskiem informacyjnym

- Środki masowego przekazu
 - *telewizja, radio, internet, prasa, telekomunikacja*
- System szkolnictwa i kształcenia
- Infrastrukturalne systemy informacyjne
- Dysponenci narzędzi mogą aktywnie kształtować środowiska informacyjne
 - *produkcja stereotypów i autorytetów*
 - *kontrola poziomu kultury informacyjnej społeczeństwa*

Tworzenie indywidualnych środowisk informacyjnych

- **Aktywne** - podmiot (człowiek, organizacja)
 - dokonuje selekcji źródeł i zbiorów informacji;
 - tworzy własne środowisko stanowiące kompleks wybranych systemów i zasobów informacyjnych
- **Pasywne** - podmiot (człowiek, organizacja)
 - absorbuje docierające do niego informacje i tworzy z nich swoje zasoby wiedzy
 - obligatoryjnie (np. edukacja)
 - nieobligatoryjnie (np. informacja polityczna, ekonomiczna, naukowa, sportowa, kultura, rozrywka)
- **Dominuje podejście pasywne**
 - dysponenci narzędzi aktywnie kształtują środowiska informacyjne podmiotów pasywnych (np. TV, prasa terenowa, portale internetowe)

Jakość społecznego środowiska informacyjnego

- O jakości środowiska informacyjnego decydują:
 - dostępność informacji spełniającej kryteria
 - prawdy,
 - potencjalnej społecznej użyteczności,
 - pertynencji
 - eliminacja z przestrzeni publicznej informacji niespełniających kryteriów jakości
- Informacje jakościowo nieadekwatne dostępne w środowisku zagrażają bezpieczeństwu państwa, społeczeństwa, gospodarki

Globalna dyfuzja środowisk informacyjnych *„multi-kulti”*

- **W warunkach ICT następuje dyfuzja środowisk informacyjnych w skali globalnej**
- **Globalni dysponenci ICT aktywnie kształtują środowiska informacyjne społeczeństw i gospodarek**
- **Dyfuzja środowisk informacyjnych jest wykorzystywana do sterowania informacyjnego przez grupy interesów dysponujące przewagą w produkcji i dystrybucji informacji oraz ICT**

„Zatruwanie” środowiska informacyjnego – metodą walki politycznej i ekonomicznej

- **Konkurencja polityczna i ekonomiczna**
 - *zatruwanie środowiska informacyjnego konkurenta*
 - *zatruwanie innych środowisk informacjami o konkurencie niespełniającymi kryteriów jakościowych*
 - *przejmowanie kontroli nad środowiskami informacyjnymi konkurentów*
- **Kontrola środowiska informacyjnego jest tanią i skuteczną metodą sterowania społecznego**
- **Dysponenci technologii informacyjnych formują środowiska informacyjne jako klatki wiedzy**

Zatrucie" środowiska informacyjnego – metodą walki politycznej i ekonomicznej

- **W gospodarce rynkowej następuje globalne zatrucie środowiska informacjami, które nie spełniają cywilizacyjnych kryteriów jakościowych**
 - *Spółecznie użyteczna wiedza jest wypierana przez fałszywe stereotypy oraz informację konsumpcyjną*
 - *Sterująca dezinformacja wypiera informację pertynentną*
- **Warunkiem sterowania za pomocą zatrutego środowiska informacyjnego jest nieadekwatna kultura informacyjna**
 - *Ograniczanie dostępu do metainformacji i parainformacji (wiedza o jakości informacji i jej źródłach)*

Odpowiedzialność państwa za środowisko informacyjne

- Warunkiem bezpieczeństwa jest „**czyste**” środowisko informacyjne – **wewnętrzne i zewnętrzne**
- W tym celu państwo demokratyczne tworzy **oficjalne środowisko informacyjne**
- Podstawą środowiska oficjalnego jest **infrastruktura informacyjna państwa**
 - Normy i prawa regulujące procesy informacyjne
 - **Systemy informacji publicznej**
 - Informacja prawna, organizacyjna, naukowa, techniczna, handlowa, statystyczna, alertowa, biblioteczna, archiwalna,
 - **Systemy obsługi administracyjnych procedur**
 - Rejestry i ewidencje, systemy podatkowe, ubezpieczenia społecznego, zdrowotnego, obsługa programów społecznych, systemy wyborcze, procedury lokalne, statystyka oficjalna,

Prawo - determinantą bezpieczeństwa środowiska informacyjnego

- W demokratycznym państwie prawnym państwo tworzy system jakościowych norm informacyjnych
- Penalizacja zatruwania środowiska informacyjnego adekwatna do skutków upowszechniania złej jakościowo informacji
- System wymiaru sprawiedliwości profesjonalnie przygotowany do stanowienia dobrego prawa informacyjnego i jego egzekwowania

Prawne uwarunkowania kontroli jakości środowiska informacyjnego

- Obligatoryjne normy jakości informacji publicznie dostępnej
- Egzekwowanie przestrzegania norm przez władzę sądowniczą (*z urzędu*)
- Aktualne regulacje prawne i model władzy sądowniczej w Polsce nie zapewniają bezpieczeństwa środowiska informacyjnego
 - *Wymiar sprawiedliwości - biznesowy kartel korporacji prawników*
 - *Zatrucie środowiska informacyjnego – regulowane w ramach prawa cywilnego*

Infrastruktura informacyjna państwa podstawą społecznego środowiska informacyjnego

- Infrastruktura informacyjna
 - *Kompleks norm, procesów, systemów, zasobów i podmiotów informacyjnych warunkujących funkcjonowanie społeczeństwa, gospodarki i państwa*
- Rola infrastruktury informacyjnej państwa w środowisku informacyjnym
 - *Infrastrukturalne zasoby informacji spełniające kryteria jakości są dostępne jako dobro publiczne należne*
 - *Infrastrukturalne systemy i procesy aktywnie dostarczają pertynentne informacje spełniające kryteria cywilizacyjne i normy prawne jakości informacji*

Infrastruktura informacyjna państwa determinantą bezpieczeństwa środowiska informacyjnego

- Infrastruktura informacyjna ogranicza działanie *fundamentalnego prawa informacji*:
 - *Antyhalucynogen i odtrutka* w skażonym środowisku informacyjnym
 - Tworzenie zasobów *dobrej informacji* jako społecznego dobra publicznego
 - Spersonifikowane udostępnianie informacji *pertynentnej*
 - Ograniczanie *redundancji* i szumu informacyjnego
 - Blokowanie produkcji i eliminacja dystrybucji informacji niespełniających kryteriów jakości

„Ekologia informacyjna”

warunkiem bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju

- *Ekologia informacyjna*

- Dziedzina w ramach nauki o informacji tworząca postawy bezpieczeństwa gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego

- *Oficjalna infrastruktura informacyjna*

- *Antyhalucynogen* w zatrutym środowisku informacyjnym

- *Prawo informacyjne* i egzekwujący je system *wymiaru sprawiedliwości*

Instrumenty „ekologii informacyjnej” w demokratycznym państwie prawnym

- **Obligatoryjne normy jakości środowiska informacyjnego**
 - Normy cywilizacyjne zgodne z wartościami cywilizacji helleńsko-chrześcijańskiej
 - Normy operacyjne dla systemów i procesów informacyjnych
- **Prawna ochrona przez złą informacją**
 - Kontrola instytucjonalna jakości środowiska informacyjnego
 - Zakaz produkowania i udostępniania w środowisku informacji niespełniających kryteriów jakościowych
 - Penalizacja naruszenia norm adekwatna do potencjalnych skutków społecznych i ekonomicznych
- **Prawo gwarantujące dostęp do *dobrej* informacji**
- **System wymiaru sprawiedliwości skutecznie egzekwujący dobre prawo informacyjne**

Prawo ekologii informacyjnej

- W społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy niezbędne jest podejście do środowiska informacyjnego jak do innych środowisk,
 - np. przyrodniczego, finansowego, prawnego , urbanistycznego, infrastruktury technicznej
- **Niezbędne normy „ekologii informacyjnej” i prawo egzekwujące ich przestrzeganie**
 - **penalizacja** adekwatna do skutków politycznych, społecznych i ekonomicznych zatrucia środowiska informacyjnego
 - **profesjonalny wymiar sprawiedliwości**

Rola statystyki oficjalnej w kształtowaniu środowiska informacyjnego

- Statystyka oficjalna – jedynym globalnym systemem infrastrukturalnym informacji społeczno-ekonomicznej opartej na normach naukowych
- Statystyczne normy metainformacyjne powszechnie stosowane w administracji, gospodarce, polityce i organizacjach społecznych
- Koordynacja i kontrola jakości statystyki oficjalnej w skali globalnej przez instytucje międzynarodowe i państwowe

Zadania statystyki oficjalnej w kształtowaniu środowiska informacyjnego

- *Fundamentalne zasady statystyki oficjalnej ONZ oraz Kodeks Etyki Statystycznej MIS*
- Statystyka oficjalna w środowisku informacyjnym
 - Antyhalucynogen w zatrutym środowisku informacji politycznej, społecznej, ekonomicznej i ekologicznej
 - Dobre normy pojęciowe i terminologiczne
 - Reagowanie na błędne interpretacje i wykorzystywanie danych statystycznych (zasada 4 UNFP)
 - Edukacja statystyczna – rozwój kultury informacyjnej społeczeństwa

Stan aktualny środowiska informacyjnego

Bezkarne zatrutowanie środowisk informacyjnych w skali globalnej

Syndrom ucznia czarnoksiężnika

Politycy, biznesmeni, twórcy, celebryci, „mediokraci” sądzą, że panują nad informacją na globalnym rynku

Realna władza w rękach globalnych dystrybutorów informacji kontrolujących środowiska informacyjne

Środowisko informacyjne - perspektywy

Jakość środowiska informacyjnego:

- ***prawda i społeczna użyteczność*** - nadrzędne kryteria jakości (etyka chrześcijańska)
- ***kultura informacyjna*** społeczeństwa adekwatna do warunków globalizacji i ICT,
- ***dobre normy*** jakości informacji,
- ***wola polityczna*** stanowienia dobrego prawa informacyjnego i skutecznej egzekucji przez wymiar sprawiedliwości w skali globalnej

*Co robić,
by środowisko informacyjne
zapewniało nam bezpieczeństwo ?*

Dziękuję za uwagę!